

“Göyərçin”in kitabxanası

Rafiq Yusifoğlu

QUŞLAR DÜNYASI

GÖYƏRCİN

ISSN-0207-4710
2012-ci il

6

Əziz balalar, müəllimlərin, tərbiyəçilərin xahişi ilə quşlar haqqında jurnalımızın ayrı-ayrı saylarında verdiyimiz şeirləri bir yere topladıq. İstədik ki, həm quşlar haqqında yazılan şeirləri oxumaqla, həm də onların şekillərinə baxmaqla qanadlı dostlarımızı yaxından tanıya, onları bir-birindən fərqləndirə biləsiniz.

RƏSSAMLAR:

İlqar
Fidan

Bakı - 2012

HÖRÜCÜ

Hörücü quş, hörücü quş,
Yuvan bənzəyir fincana.
Verdiyin meyvə tumuyla
Balaların gəlir cana.

Hörücü quş, hörə-hörə
Çevrilmisən hörücüyə.
Dimdiyindən heç nə qaçmaz,
Qənimisən cücü-mücüyə.

Hörücü quş, hörücü quş,
Sən hörürsən, toxuyursan,
Səsin qəlbimi oxşayır-
Bülbül kimi oxuyursan...

QAQAR

Qaqara bax, qaqara,
Döşü qırmızı, qara...
Elə bilmə boş durur,
Tez-tez suya baş vurur...
Uçub sulara qonur,
Bu qaradır, o qonur...
Ördəyə bənzəri var,

Naxışları, zəri var...
Bir gör nə qəşəng üzür! –
Baxanın gülür üzü...
Bu gözəl, zərif quşun
Dimdikləri itidir,
Sulara sığal çəkir,
Elə bil ki, ütüdür...

BALIQCIL ZƏRRİCƏ

Başına qarmı yağıb,
A balıqcıl zərricə?
Yaraşıqlı bir quşsan,
Nöqsanın yox zərəcə...

Elə ona görə də
Adın qalib balıqcıl.
Sanki balıq yeyəndə
Üstünə səpilib pul...

Bircə göz qırpımında
Balıqları tutursan.
Çəynəməklə aran yox,
Diri-diri udursan.

Başında ağ çillər var,
Belin göy, döşün sarı.
Yolunu gözləyirik,
Uçub gəl bizə sarı...

AĞSİNƏ

QIRMIZIDİMDİK

Ağsinə qırmızıdimdik,
Qonaq gəldin bizim bağa.
Özün dayansan da dimdik,
Dimdiyin çıxıb qabağa.

Başın qonur, qarnın qonur,
Belin göydür, boğazın ağ.
Qonmusan quru budağa,
Sanki çiçək açıb budaq.

Ağsinə Qırmızıdimdik

Balıqcıl zərricə

Hörücü

Qaqar

Qutan

Pirtlaşıqlələk

PIRTLAŞIQLƏLƏK

Ay sarı donlu
Pirtlaşıqlələk,
Hardan gəliрсən? –
Bir danış bilək.
Dimdiyin mavi,
Ayağın sarı.
Ay uçan çiçək,
Gəl bizə sarı!

QUTAN

Qutana bax, qutana,
Göldə balıq tutana...
Qutan var çəhraydı,
Qutan var qıvrımlələk.
Suya baş vurma da,
Balığa gəlir kələk.
Yepyekə dimdikləri
Elə bil kəlbətindi.
Onların arasında
Qurtulmaq çox çətindi...

ÇOBANALDADAN

Baxma ki, balaca,
Kiçik bir quşam,
Bir vaxt çobanları
Çox aldatmışam.
Kələyim baş tutmur
Batmışam qəmə,
Ancaq ki, sən mənə
Acızsən demə!
İndiki çobanlar
Deyil ki, nadan
Onları aldatsın
Çobanaldadan?!

Çobanaldadan

Şanapipik

ŞANAPİPİK

Alabəzək bir quşsan,
Pipiyin daraq kimi.
Darayırsan onunla
Saçlarını sən kimin?

A LEYLƏYİM, LEYLƏYİM

A leyləyim, leyləyim,
Mən sənəylə neyləyim?
Rəngin ağdı, bəs niyə
Dümağ qardan qaçırsan?
Qış qapını almamış
Başqa yere uçursan.
Bahar gələndə isə
Qayıdarsan yaylağa.
Nə olar, xoş gəlmisən
Bizim çaya, çaylağa.
De, uçduğun yerlərdə
Nələr, nələr görmüsən?
Köçərisən, bilərəm,
Çox ölkələr görmüsən.
Gözündə qalmayıb ki,
Sənin arzun, muradın?
Söylə görüm dünyada

Ən gözəl yer haradır?
Qanadlarını çırpıb
Belə söylədi leylək:
-Harda yaşayıramsa,
Ora gözəldir demək.
-A leyləyim, leyləyim,
Mən sənəylə neyləyim?
Söylə, didərgin salıb
Çovğun, soyuqmu səni?
Köçməkdən yorulmadın,
Vətənin yoxmu sənin?
-Dar gündə qanadlarım
Köməyimə yetəndir.
Mən köçəri bir quşam,
Qanadlarım-vətəndir...

Leylek

TOVUZQUŞU

Tovuzquşu

İndiyəcən mən onu
Görməmişdim yaxından.
Əlvan donu rəng alıb
Sanki göy qurşağından.

Yüz quşa dəyişməyəm
Onun bir lələyini.
Rəngiylə utandırar
Dağların çiçəyini.

Nə qədər yağır yağsın,
Nə var tovuz quşuna:
Quyruğunu qaldırıb,
Çətir edər başına.

BÜLBÜL

Bülbül cəh-cəh vuraraq
Gül budağına qondu.
Elə bil o, müğənni,
Qızılgül mikrafondu.

Bülbül

SARIKÖYNƏK

Nə həsrət ilə
Baxırsan mənə?
Öz köynəyimi
Verərdim sənə.

Oğlan, incimə,
Axı neyləyim?
Çıxmır əynimdən
Sarı köynəyim.

Sariköynək

AĞACDƏLƏN

Mən ağacları
Əzizləyirəm,
Cücülərini
Təmizləyirəm.
Taniyarsınız,
Ağacdələm.
Kiçik olsam da
Kara gələnəm.

Ağacdələn

ALACƏHRƏ

Adım alacəhrədir,
İpim var ki, əyirəm?
Səherdən-axşamacan
Sizə nəgmə deyirəm.
Oxuyuram beləcə,
Sözlərimi dinlə bir.
Əyirdiyim nəgmədir.
Mən də belə cəhrəyəm,
Adım alacəhrədi,
Özüm ala çöhrəyəm...

Cəhrə kimi fırlanıram,
Elə bilmə cəhrəyəm.
Bilmirəm heç kim ad qoyub
Mənə, alacəhrəyəm.
Baş açmıram heç adımdan,
Bəlkə alaçöhrəyəm?

Alacəhrə

QARANQUŞ

Yenə aydın səmada
Qaranquşum süzəcək.
Elə bil ki, qayçıdır
Onun haça quyruğu,
Buludları kəsəcək...

Qaranquş

MEŞƏXORUZU

Ömür sürmüşəm
Hər vaxt meşədə,
Mənsiz darıxar
Bil ki, meşə də!
Mən genişliyi
Məkan seçmişəm.
Hara istəsəm,
Uçub getmişəm.
Meşədəkilər
Söküləndə dan,
Mənim səsimə
Qalxır yuxudan.
Demə kiçikdir,
Mən də böyüyəm.
Meşəbəyimiz
Olmayan zaman
Meşəbəyiyəm.

Meşəxoruzu

DURNALAR

Bu ağ durna, bu boz durna,
Bu da əntiq durnadı.
Mən onlara şeir yazdım,
Əllərim dinc durmadı...

Adamin könlü açılır
Onlar qanad açanda.
Üzlər gülür, gözlər gülür
Göydə durna uçanda...

Bu quşların xoş sorağı
Düşübdür dildən-dilə.
Onlar ox kimi süzülər,
Uçurlar eldən-elə...

Durnalar gözəl görünür
Uçanda qatar-qatar.
Hünərin çatırsa əgər,
Onları geri qaytar...

DURNA

ARIQUŞU

Vızıltıyla uçub getdi
Görən kimi arı quşu.
Zərərverən cücülərə
Divan tutdu arıquşu...

Sonra dedi ki, sən mənə
Bənzətmə hər ayrı quşu!
Arı tək zəhmətsevənəm,
Adım qalıb arıquşu...

Başım qara, döşüm sarı,
Gözlərimin altı dümağ.
Elə bil ki qalstukdu
Sinəmdəki qara zolaq.

Böcəyə yaxşı bəllidir
Mənim dimdiyimin gücü.
Qarşımda çətin dayana
Bir heşərat, cücü-mücü...

ARIQUŞU

ƏRSİNDİMDİK

Ərsindimdik, ərsindimdik.
Burda sakitcə durma sən!
Dimdiyini görməsəydim,
Elə bilərdim durnasan!

Xəmiri kündələməkçin
Doğrayarlar ərsin ilə.
Dimdiyin necə ərsindi-
Xəmirə dəyməyib hələ?

ƏRSİNDİMDİK

VAĞ

Nə durnayam, nə leylək,
Vağam, vağam, vağam mən!
Həm bozam, həm sarıyam,
Həm də ağam, ağam mən.

Dimdiyim ipiridir,
Balıqları tuturam.
Çəynəməyə vaxt hanı?-
Diri-diri uduram.

Başımda qəşəng kəkil,
Boynumdasa zolaq var.
Mənə gözəllik verir
Yaraşıqlı zolaqlar.

VAĞ

VAĞ

QARABATDAQ

Ora cumursan
Hara batdaqdı.
Onuncün adın
Qarabatdaqdı?

-Yox-yox, qətiyyən
Bu belə deyil,
Mən dənizlərə
Salmışam meyil.

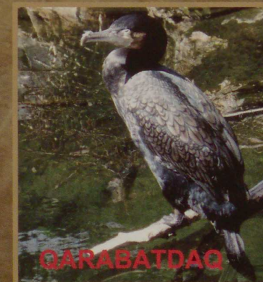
Duran deyiləm
Boynumu burub.
Balıq tuturam
Suya baş vurub.

Heç görmüsənmi
Məni üzəndə?
Qanad açaraq
Göydə süzəndə?

Dözə bilmirəm
Şaxtalı qışa.
Ona görə də
Köçəri quşam.

QARABATDAQ

QARABATDAQ

MAYGÜLÜ

Niyə adın belədi,
A maygülü, maygülü?-
Görənlər çəşib qalır,
Belə olur may gülü?

Necə gəldi havaya
Sovurmurlar ki, sözü.-
Sən gülə bənzəyirsən.
Baxanın gülür gözü...

Xəzərin sahilində
İsti yuvan-evin var.
Qaraboyun, bozboyun,-
Neçə-neçə növün var.

Sən üzəndə elə bil
Gül açır suyun üzü.
Sən uçanda elə bil
Sevinir göyün özü.

Gör necə də qəşəngsən,
A maygülü, maygülü!
Baxıb gözəlliyinə
Ulduz gülür, ay gülür...

MAYGÜLÜ

QIZIL QAZ

(Flamingo)

Ay qızılqaz, qızılqaz,
Sənin bənzerin olmaz...
Söylə, hanı qızılın?-
Rəngin çəhrayımtıl, ağ...
Qanadının üstündə
Qara lələklərə bax!
Qərribə görkəmin var,
Səni gören qımışdı...
Ayaqların elə bil
Suda bitən qamışdı.
Əyri boynun elə bil
Sual işarəsidir.
«Qırmızı kitab» dasan,
Elə bu da bəsindir...
Axı sənin nə işin
Göydə, düzdə, yamacda?
Qızıl kimi günərin
Keçsin Qızılağacda.
Dinçlik, arxayınçılıq
Yaraşır gözəl quşa.
Bizim Azərbaycanda
Arın-arxayın yaşa!

QAZLAR

Gəl səndə durbini bax
Sahildə gəzən qaza.
Gedir o baş-bu başa
Yanını basa-basa.
Dənizlərdə, göllərdə
Arxayınca üzür o,
Havada şahin kimi
Qanad çalib süzür o,
Bu, boz qazdı, o, ağ qaz,
Osa ağalın qazdı,
Onlar tələtiyətli,
Həssas quşlar çox azdı.
Tamaşadır qazların
Qatarlanıb gəlməsi.
Göydəndüşmə deyildir
«Qazdan ayıq» gəlməsi...

Rəssam
Fidan

QIZIL QUŞ

Qızılquş şığıyanda
Düşür nə kökə quşlar!
Özü kiçikdir, ondan
Qorxur yepyekə quşlar...

Məhv eləyir, dağdır.
Onun birçə çimdiyi
Elə bil ki, neştədir
Əyri, iri dimdiyi.

Elə ki o şığıdı,
Açıldı qızıl qanad.
İri-iri quşları
Boyayır qızıl qana.

Əlinin üstə qonan
Qızılquşdu, şahindi.-
Belə gözəl dostu var,
Öyünməsin şah indiyi!

Bax ondakı vüqara,
Bax ondakı uçuşa.
Caynağından qurtarmaq
Qismət olmaz hər quşa.

YAŞILBAŞ ÖRDƏK

Kim nə deyir qoy desin,
Quşların qəşəngiyəm.
Baxın mənə, elə bil
Gözəllik çələngiyəm.

Sinəm şabalıdındır,
Başım yaşıl, boynum ağ.
Ayaqlarım qırmızı,
Sarı dimdiyimə bax!

Ördəklər ördəyiyəm,
Ucadır mənim başım.
Çilli-çilli, sarımtıl
Olur ömür yoldaşım...

Göldə qoşa üzəndə
Sən bizi görəydin kaş!
Ördəklər sultanıyam,
Yaşılbaşam, yaşılbaş...

ÖRDƏKLƏR

Gör nə qədər ördək var
Bu dəryanın içində!
Hərəsi bir ölçüdə,
Hərəsi bir biçimdə.

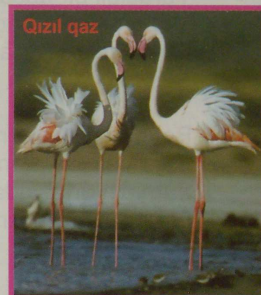
Gəl onların fərqlini
Öyrənək yavaş-yavaş.
Sarıdım, göydimdik,
Yaşılbaş, qırmızıbaş...

Bu enlidimdik, oşa
Pazdım, yaxşı bax!
Bu kəkilli ördəyə
Çox yaraşır qara, ağ...

Bu qaragöz, o ağgöz,
Baxanlar heyran qalır.
Ördək var güləyən, di,
Ördək var ki, fit çalır...

Ördək var, mərməri, boz,
Ördək var ki, qaradır.
Bizim ana təbiət
Möcüzələr yaradır...

Belə gözəllik olar?-
Baxan xəyala dalır.
Növbənöv ördəkləri
Görənlər heyran qalır...

TURAC

Bənzəsəm də kəkliyə
Mən turacam, turacam.
Yuvamın keşiyində
Ayıq-sayıq duracam.

Əli silahlılardan
Yaxşılıq gözləmirəm.
Həmişə yulğunluqda,
Kol-kosda gizlənirəm.

Yaraşılıq bir quşam.
Mənə göz dikən çoxdu.
Ehtiyatlı olmaqdan
Başqa bir çarəm yoxdu.

Boynumda qonur zolaq,
Yaraşılıq, çil-çiləm.
Zəminin ortasında
Elə bil ki bir güləm...

KƏKLİK

Qaqıldayıb oxuyur,
Kəkliyə bax, kəkliyə.
Özü güldən qəşəngdi,
Giribdir çiçəkliyə.

Ayaqları xınalı,
Qanadı alabəzək.
Qupquru yamaclara
Gəlişi vurur bəzək...

Tülküyə bax, şöngüyüb,
Qulağını şəkleyib.
Kəklik çıxıb daşlığa,
Qayalar çiçəkleyib...

Rəssam
İlqar

QIRQOVUL

Xoşuma gəlmir mənim
Qışın qarı, qırovu.
Baharı çox sevirəm.
Qırqovulam, qırqovul.

Nə rəng desən var
məndə,
Baxan heyrətdən donur-
Qızılı, mavi, yaşıl,
Qırmızımtıl, ağ, qonur...

Tüklərim rəngbərəngdir,
Gözəllik çələngiyəm.
Quşların sevimlisi,
Quşların qəşəngiyəm.

«Qırmızı kitab»dayıq,
Ovçular bizdən qaçır.
Mən uçanda elə bil
Gül-çiçək qanad açır.

Ancaq ehtiyatlıyam,
Gündüz olsun, ya gecə,
Qorxuram ki, upuzun
Quyruğum ələ keçə...

BİLDİRCİN

Tüküm sarı, qonur, ağ,
Gözəl görkəmə bax.
Sanki rəssam işləyib,
Bədənim zolaq-zolaq...

Heç bilmirəm bu quşlar
Nə görüblər uçmaqda?
Mən uça bilməsəm də,
Çox mahirəm qaçmaqda...

Kəkləkdən balacayam,
Heç bilirsən necəyəm?-
Toyuq yanında görsən,
Sanarsan ki, cücəyəm...

Ancaq bu belə deyil,
Cücə yox, bildirçinəm.
Məni görmək istəsən
Biçinə gəl, biçinə...

Çox sevirəm zəmini,
Güllüyü, çiçəkliyi.
Darı sovluncadı
Bildirçinin bəyliyi...

TƏQİBÇİ

Beli qonur, döşü çil-çil,
Xatırladır çiçəkləri.
Təqib edir cücüləri,
Təqib edir çiçəkləri.

Ona görə bu quşlara
Hamı təqibçi söyləyir.
Həşəratları görəndə,
Heç bilirsiniz neyləyir?

Bircə anda işə salır
İti, neşter dimdiyi.
Böcəklər çətin unuda
Təqibçinin çimdiyi!

O, köçəri quş olsa da
Yerdə qəşəng gəzə bilir.
Qamışlıqda yaşasa da,
Yaxşı uça, üzə bilir...

SU FƏRƏSİ

Gör nə çoxdur su fərəsi,-
Sanki bir güldür həresi.
Qaçə bilir, üzə bilir
Qanad açıb süzə bilir.

Heç bilirsən harda gəzir?
Heç bilirsən necə gəzir?
Qorxur alıcı quşlardan,
Gündüz yatır, gecə gəzir...

ziğ - ziğ

Yaraşıqlı bir quşsan,
Kəkillisən, qəşəngsən.
Tüklərin rəngbərəngdir,
Niyə alabəzəksən?

Nə üçün cığıldamaq
Gəlir sənə xoşuna?
Səs-küyün götürübdür
Bu meşəni başına.

Yoxsa cığıldayırsan
Gəlib səni görsünlər?
Bəlkə qəlbindən keçir
Sənə dən-su versinlər?

Onda niyə qorxursan,
Onda niyə qaçırsan?
Bir adam gören kimi
Qanadlanıb uçursan.

Niyə hay-küy salırsan,
Elə bil ki dardasan.
Gizlənsən də, çığırtın
Xəbər verir hardasan.

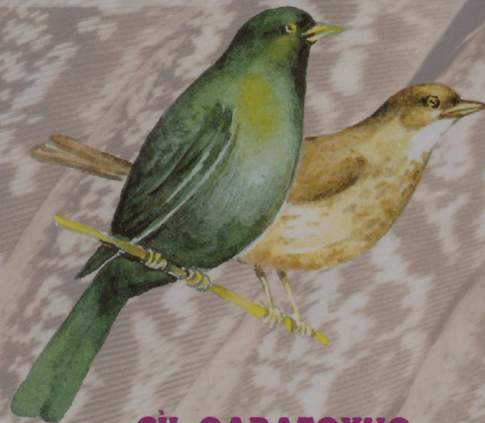
QARATOYUQ

Sanki kol-kosa
Keşik çəkirsən.
Ora səkirсэн,
Bura səkirсэн.

Giləmeyvədən
Yeyib doyursan.
Səs eşidəndə
Qıqqıldayırsan.

Toyuq əfəldi,
Sənsə ayıqsan.
Qara toyuq yox,
Qaratoyuqsan.

Nəğmələrindən
Ləzzət alıram.
Sən oxuyanda
Heyran qalıram...

ÇİL QARATOYUQ

Yaraşığışan
Bizim çöllərin.
Ağ sinəndə var
Qara çillərin...

Ancaq öyünmə,
Çil qaratoyuq!
Sən öz yerini
Bil, qaratoyuq!

Nə qədər uçsan,
Qanad çalsan da,
Qaratoyuqsan,
Çil-çil olsan da...

TORAĞAY

SƏRÇƏ

Sərçəkimilər çoxdu,
Ancaq sərçədən yoxdu.
Eşələnir, dənlenir,
Pırıldayır, şənlenir.
Gəzir həyəət-bacada,
Cikkildəyir ucadan.
Başlasa sərçə xoru,

Səsdən özünü qoru,
Bir fit çalsan, uçar o,
Pırıldayıb qaçar o.
Köçməklə işi yoxdu
Yeri qar olsa belə.
O, çox dünyagörmüşdü
Balaca olsa belə.

Rəssam
İlqar

Yenə də yaz gəlibdi,
Güllər ətir qoxuyur.
Torağaya baxın bir,
Necə qəşəng oxuyur?!

Başında kəkili var,
Nazlı-nazlı səkir o,
Taxıl zəmilərinə
Sanki keşik çəkir o.

Əcəb quşdu, siz onu
Görməzsiz budaqda,
Gizlənməyi asandı,
Heç seçilmir torpaqdan.

Onun sevdiyi fəsil
Bir bahardı, bir də yay.
Ağacda yox, torpaqda
Yuva qurur torağay.

Dimdiyindən yayınmaz
Bircə cücü, bircə dən.
Əfəl görünə belə,
Diribaşdı sərçədən.

Hava soyuyan kimi
Dəstə ilə uçar o.
Qış qapını almamış
Baş götürüb qaçır o.
Təzə bir yurd seçir o,
İsti yerə köçür o.

Qaldı gələn bahara
Torağayın gəlməsi
Ancaq qulağımızdan
Getmir onun nəğməsi...

QUQU QUŞU

Yaxşı tanıyın bu quşu,
Kələkbazdı ququ quşu.
Çox gözəldi, çox qəşəngdi.
Sanki bir dəstə çiçəkdi.
Xallı-xallı, çil-çildi o,
Qanad çalan bir güldü o.
Ancaq bala çıxarmağa
Yoxdu zərəcə həvəsi.
Ayrı quşun yuvasında

Yumurtlamağa tələsir.
Özgəni zəhmətə salır.
Gələn bu «ququ balası».
Başqa yuvada «doğulub»
Yaşayır ququ balası.
Azadlığı sevir bu quş-
«Qıfıla, kilidə gəlmir».
Ona ana söyləməyə
Adamın dili də gəlmir...

CAYDAQCÜLLÜT

Caydaqcüllüt, caydaqcüllüt,
Nə gəzirsən çayda, cüllüt?
Belə uzun dimdik olar?-
Hamı təbəssümlə baxır.
Bu qədər xırdaca bədən
Neynir o boyda ayağı?
Quyruğun haçadı bir az,
Dimdiyin iyne kimidi.
Xala bənzəyən gözlərin
Xırdaca düymə kimidi.
Sənin başın, döşün dümağ,
Belin, qanadın qaradı.
Yenə havada uçursan,
Söylə, səfərin haradı?
-Ayağım uzun olmasa,
Mən necə gəzəram çayda?
Ayağım uzun olmasa,

Kim deyərdi mənə çaydaq?
Ancaq əyri ayaqlarım
Uçan zaman dümdüz olur.
Cücü-mücünü görəndə
Dimdiyim iti biz olur.
Havalar soyuyan kimi
Qanadımı açıram mən.
Narahatam, rahatlığın
Arxasınca uçuram mən.

OXCÜLLÜT

Harda çoxlu yem olsa,
Tez uçub ora qonur.
Yaraşqlı bir quşdur,
Tükləri çil-çil, qonur...
Uzun ayaqlarıyla
O, nazlı-nazlı gəzir.
Uçan zaman dimdiyi
Qabaqda ox tək süzür.
Xəzərin sahilində
Mən görmüşəm çox cüllüt,
Hamısından fərqlidi,
Bizim böyük oxcüllüt,
Bizim kiçik oxcüllüt.
Quşları çox sevirik,
Sənə zaval yox, cüllüt,
Dimdiyini cücülü
Bataqlığa sox, cüllüt!
Ox, cüllüt, ox, cüllüt!
Oxcüllüt, oxcüllüt!

Caydaqcüllüt

Oxcüllüt

ÇAY
İLBİZCÜLLÜT

Ay çay ilbizcüllütü,
Üstün çilli-çillidi...
Ömrün boyu gəzmisən
Dadlı yem sorağında.
Yaşamağı sevirsen
Dayaz çay qırağında.
Sanardım bildirçinsən
Dimdiyin olsa qısa.
Güpgüclü ayaqların
Belə uzun olmasa...

TƏNBƏLCÜLLÜT

Tənbəlcüllüt, tənbəlcüllüt,
Bu cücünü tən böl, cüllüt!
Yolunu gözleyir sənin
Hər bir dəniz, hər göl, cüllüt.
Dayanmısan, nə haldasan?-
Elə bil ki xəyaldasan...

Tənbəlcüllüt

ALACÜLLÜT

Alacüllüt, alacüllüt,
Sağsağana bənzəyirsən.
Qanadlanıb uçan zaman
Göy üzünü bəzəyirsən.

Qırmızımtıl, uzun, iti
Dimdiyinin çoxdur gücü,
Səndən qaçır qurbağalar,
Səndən qorxur cücü-mücü.

Gözlərin sanki qan çekib,
Hara dikilib nəzərin?
Xoş gəlmisən sahilinə
Bizim dalğalı Xəzərin!

Uşaqlar səni çox sevir,
Alacüllüt, alacüllüt!
Yuva qur bizim diyarda,
Çıxar çoxlu bala, cüllüt.

DÜYMƏLİ
DÖYÜŞKƏN
CÜLLÜT

Düyməli cüllüt,
Düyməli cüllüt!
Nə qədər quş var
Düyməli, cüllüt?
Ömründən olmaz
Döyüş kəm, cüllüt.
Adın qalıbdır
Döyüşkən cüllüt.
Dava, qalmaqal
Əbədir, əbə.
Niye sakitsən,
Döyüşürsən bəs?
Belə olmaz, ya döyüş,
Ya da adını dəyiş!..

Alacüllüt

İLBİZCÜLLÜT

Adın əzəldən bəri
Olsa da ilbizcüllüt,
Niye səni görəndə
Qorxur bəs ilbiz, cüllüt?

Adını kim qoyubdur?-
Benzəmirsən ilbizə!
Yaraşqlı bir quşsan,
Hər il qonaq gəl bizə.

Qalx, səmada süz, cüllüt,
Ay dimdiyi biz, cüllüt!
Yolunu gözleyirik
İntizarla biz, cüllüt!

İlbizcüllüt

Düyməli döyüşkən
cüllüt

Libizcüllüt

Otluc cüllütü

OTLUQ CÜLLÜTÜ

Sevir otluc cüllütü,
Uç gəl, otluc cüllütü!
Ləzzət al gözəllikdən,
Hər yan otlu, güllüdü...

ÇİBİS BİBİKİNƏ

Boynun qara, sinən ağ,
Qanadların göy, yaşıl.
Uç, çibis bibikinə,
Göydə quşlara qoşul.

Könlün istəyirsə, uç
Suya düşsün şəklin.
Sanki dor ağacıdır
Yaraşıqlı kəkilin.

Bələdsən bu quşların
Sən cikinə-bikinə.
Adın da özün kimi
Gözəldi-bibikinə.

Çibis bibikine

BOZCA

Dimdiklərin biz kimi,
Başın kiçik qozcadı.
Tüklərin rəngbərengdi,
Adın niyə bozcadı?!

Ayağın, belin sarı,
Düşün-başın ağ-qara...
Soyuğu sevməsən də,
Yaraşıqsan ağ qara...

Bilmirəm, nə görmüsən
Qumluqda, qayalıqda?
Sən gələndə gül açır
Qumluq da, qayalıq da...

Bozca

Çığırğan
çökükburunÇIĞIRĞAN
ÇÖKÜKBURUN

Çığırğan çökükburun,
Nə üçün çığırırsan?
Yoxsa hansı quşusa
Köməyə çağırırsan?!

Yaraşıqlı, gözəlsən,
Görkəmin nə qəşəngdi!
Bədənin qonur-böz...
Başın alabəzəkdi...

Qarnının rəngi tündüdü,
Quyruğun ağ-qaradır.
Qaşlarının ağılığı
Bir gözəllik yaradır.

Eldən-elə uçursan,
Qəlbində sonsuz maraq.
Nə yaxşı ildə bir yol
Bizə gəliрсən qonaq...

Uç gəl, ay çökükburun,
Sevinsin bizim ellər.
Yollarına göz dikib
Muğan, yovşanlı çöllər.

ÇÖKÜKBURUN
AĞQYURUQ

Çığırğan çökükburundan
Bir az kiçik olsam belə,
Ona meydan oxuyuram
Uzun ayaqlarım ilə.

Belim qonur, döşüm bomboz,
Qarnım qara, quyruğum ağ.
Narıncı, bozuntul, qara-
Üstümdəki rənglərə bax!

Çökükburun ağquyruğam
Məni tanıdırsan nədən?
Qırmızı rəngim yoxsa da,
"Qırmızı kitab" dayam mən...

Çökükburun
ağquyruq

BƏZƏKLİCƏ

Bəzəklicə, bəzəklicə
Sənə yaraşır bəzək necə?
Başının, boynunun rəngi
Yarı ağ, yarı qaradı.
Dimdiyin qırmızı, qara
Ayaqlarınca sarıdı.
(Baxanlar heyretə gəlir,-
Gör Allah nələr yaradır!)
Belin yaşıl rəngə çalır,
Bəzəklisən, düzəklisən.
Görənlərin gözü gülmür,
Quşsan, yoxsa çiçəkmisən?-
Bəzəklicə, bəzəklicə,
Sənə yaraşır bəzək necə?

Bəzəklicə

SƏSYAMSILAYAN
CÜLLÜT

Səsləri yamsılamaq
Gəlir sənin xoşuna.
Min bir oyun açırısan
Ovçuların başına.

Yamanca kələkbazsan,
Ay balaca cüllüt, sən.
Səsini eşidənlər
Bilmirlər ki, cüllütsən.

Gözləri par-par yanır,
Sanırlar yekə quşsan,
Qəşş edib güləcəklər
Qəflətən göyə uçsan.

Ayıq ovçular düşməz
Sən qurduğun tələyə.
Heyfləri gəlməzmi
Atdıqları gülləyə?!

Səsyamsilayan
cüllüt

HAÇAQUYRUQ

Ovu göydə edirəm,
Torpaqda nə işim var!
Qəpqəşəng qanadlarım,
Yaraşıqlı döşüm var.

Gözəldi boynumdakı
Qövsvari qara zolaq.
Çənəmin altındakı
Tüklərin rənginə bax!

Quyruqlarım haçadı,
Bunu görüb, duyublar.
Ona görə adımı
Haçaquyruq qoyublar.

Bu ki hörmətsizlikdi,
Dost-taşıqlar pərt olub.
Quyruğuyla tanınmaq
Hamımıza dərd olub...

Haçaquyruq

QUMLUQCA

Bir-birindən seçilir
Bu quşlar – qumluqcalar.
Qaradöş, qırmızıdöş,
Ağquyruq qumluqca var.

Sahildə veyillənmək
Onlar üçün qaydadı.
Biri sağsağan boyda,
Biri sərcə boydadı.

Yorulanda onların
Dadına qumluq çatır.
Bu balaca quşların
Adı da qumluqcadı...

Göyərçin

QULƏLƏK

Yurduma xoş gəlmisən,
Ay dilələk, dilələk!
Sənə gözəl yaraşır
Bu ağ paltar, bu lələk...
Havada şığıyrsan,
Qu quşusan, qu quşu.
Ancaq bəs sənə niyə
Söyləyirlər su quşu?
Üzə bilmirsən axı
Havada süzdüyün tək
Qanad açıb uçanda
Olursan dümağ fişəng.
Elə oxuyursan ki,
Bu səda, bu nəgmə sirr...
Həyatda birçə dəfə
Səslənir qu nəgməsi...

Qulələk

Qumluqca

GÖYƏRCİN

Adım çəkilən kimi
Sevinir, üzler gülür.
Qanadlanıb uçanda
Ürəklər, gözlər gülür.

Göyərçinəm, göyərçin,
Neçə cürə növüm var.
Hər parkda, xiyabanda
İsti yuvam–evim var.

Həmişə insanların
Mənə baxanda gözü,
Ürəklərindən keçir
Sülh kəlməsi, sülh sözü...

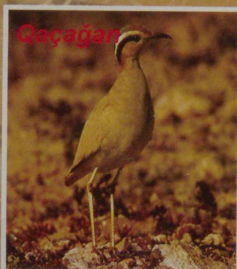
Gülümsər baxışlarda
Elə bil ki işıq var.
Məni sevir böyüklər,
Məni sevir uşaqlar...

QAÇAĞAN

Yaraşıqlı bir quşam,
Bax ağ-qara qaşıma.
Yerdə gəzib ov etmək
Gəlir mənim xoşuma.

Göydə yaxşı ucsam da,
Ovu yerdə tuturam.
Dimdiyimə keçəni
Asanlıqla uduram.

Sizin Muğan düzünü
Gəzmışəm addım-addım.
Yaxşı uça bilsəm də,
Qaçacağın qalib adım...

Qaçaqan

Alabaxta

ALABAXTA

Elə bil ki dil açıb,
Danışır alabaxta.
Axı mənim nə işim
Adamlar gəzən bağda?

Gizlənirəm həmişə
Rahət, daldə guşədə.
Parkda, xiyabanda yox,
Yaşıyram meşədə.

Göyümtül quş olsam da,
Başım boz, boynum yaşıl.
Qırmızımtıl tüklərim
Parlayır işil-işil...

Boynumda ağ ləkə var,
Qanadımda ağ zolaq.
Pırıldayıb uçanda
Gözəl görkəmə bax...

Göyənçindən həm böyük,
Həm də xeyli qəşəngəm.
Donum göyqurşağı tək
Boyanıb neçə rəngə...

Qınamayın uçanda
Mənə baxıb coşanı.
Gözəllər gözəliyəm,
Mənim kimi quş hanı?

Danquşu

QUMRU (QURQUR)

Yaraşıqlı bir quşam,
Layiqəm hər tərifi.
Göyərçindən kiçiyəm,
Göyərçindən zərifi.

Dimdikləri ipiti,
Gözləri yumruyam mən.
Alabaxta deyiləm,
Qurquram–qumruyam mən.

Yer gəzirəm hündürdə
Rahət yuva qurmağa.
Qur-qur eləsəm belə,
Mən deyiləm qurbağa.

Üzməyi bacarmıram,
Gölməçədə yox işim.
Belim qonur rəngdədir,
Boz-çəhraydır döşüm.

Açıb qanadlarımı
Havada süzürəm mən.
Yaxşı uçduğum kimi,
Yaxşı da gəzirəm mən...

Qumru (Qurqur)

DANQUŞU

A dan quşu, dan quşu,
Oxuyursan uzaqda.
Özün görünməsən də,
Səsin getmir qulaqdan.
İsa, Musa quşu da
Söyləyirlər aldına-

İnsan olduğun günlər
Heç düşürmü yadına?
-İsa tapdın?
-Musa yox!
Birdən qəlbim üşüdü...
Sən gecə oxuyursan,
Adına dan quşudu...

İbtidai sinif şagirdləri
və məktəbəqədər
azərbaycanlı uşaqlar üçün
aylıq jurnal

1958-ci ildən çıxır

Təsisçi:
Azərbaycan Gənclər İttifaqı

Baş redaktor
Rafiq Yusifoğlu

Redaksiya heyəti:
Ağacan Əhmədov
Zahid Xəlil
İlyas Tapdıq
Məhərrəm Qasımlı
Qəşəm İsabəyli
Günəl Almaz

Məsul katib
İlqar Mehdiyev

Bədii redaktor
Arif Hüseynov

Dizayner-rəssam
Kübra Salamova

Redaksiyanın ünvanı:
Bakı- AZ 1073,
Mətbuat prospekti,
529- cu məhəllə.
Telefon: 439 08 53

Çapa imzalanıb: 04.04.12
Sifariş: 1045
Tiraj: 1500
Kağız formatı: 60/90/1/8
Çap vərəqi: 2,5
Hesab-nəşr vərəqi: 3,93
Ofset üsulu ilə çap olunub.

Bakı
"Azərbaycan" nəşriyyatının
mətbəəsi

Lisenzia № 022328

AĞNAZ

Göydə uçan ağ nazdı,
Bu, qaz deyil, ağnazdı,
Dimdiyi yayda qara,
Qışda olur sapsarı.
Üst-başına ələlib
Sanki dağların qarı.
Bəyaz tükləri gəlir.
Ovçuların xoşuna
Bəla olub həmişə
Gözəlliyi başına.

GÖYCƏQARĞA

Göycəqarğa, göycəqarğa,
Yaraşlıqlı, göyçək qarğa.
Rəngin yaşıl, göy, narıncı-
Elə bil gül çələngisən.
Axı hayandan almısan
Bu qədər qəşəng rəngi sən?
Sanki hər yan gözəlləşir
Sən gələndə bizim bağa.
Bilmir hara uçub getsin,
Özünə yer tapmır qarğa...
Gözəlliyini görəndə
Həsret çəkir qarğa özü.
Sənə zərrəcə yaraşmır
Adındakı qarğa sözü...

QARANAZ

Bu quş uzaqdan gəlib,
Dostlarına qoşuldu.
Rəngi qırmızımtıldı,
Qanadları yaşıldı...

Görün necə uzundu
Ayaqları, dimdiyi!
Qurbağanı kor edər
Onun birçə dimdiyi.

Bu nazla gəzən quşun
Adı da qaranazdı.
Onun Qızılağacda
Ağgöldə keyfi sazdı...

QIZLARQUŞU

Qanad çalib göylərdə
Uçanda qızlarquşu,
Gözəlliyi önündə
Gedir qızların huşu.

Bu quşları gül sanıb
Arı uçsa yaxına,
Gərək aləm yığışa
Fəğanına, ahına!

Tükləri rəngbərəngdi,
Belə gözəl quş olar?
Qanadı olsa, insan
Uçub ona qoşular.

Sanmayın mehribandı,
Səmimidi bu quşlar.
Bal çəkən arıların
Qənimidi bu quşlar...

BİRƏBİTDƏN

Birəbitdən, balacasan,
Elə bil ki, şabalıdsan.
Yeyəndə cücü-mücünü
Sən onları şabalıd san!

Birəbitdən, çıx get bağdan,
Səni görse, gülər meyvə.
Özünü ver pöhrəliyə,
Orda çoxdu giləmeyvə.

Belə kiçik quşmu olar,
Birəbitdən, birəbitdən?
Bir az böyü, bir az kökəl
Yeyib dadlı birə, bitdən.
Dörd yanı cücü-mücüdən
Sən təmizlə bitdə-bitdə...

PAYIZBÜLBÜLÜ

Payızbülbulü, sənin
Adını kim qoyubdur?
Şirin nəğmələrindən
Görəsən kim doyubdur?

Görəndə bənövşəni
Ətir qoxumursanmı?
Söylə, payızbülbulü,
Yazda oxumursanmı?

Təki yemin bol olsun,
Təki kefin saz olsun,
Bülbul elə bülbuldür-
Payız olsun, yaz olsun...

Qızlarquşu

Göycəqarğa

Birəbitdən

Payızbülbulü

Qaranaz

Ağnaz